

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रुपरेखा: यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार तीन चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क: २००

द्वितीय चरण: गुणमापक परीक्षण (Competency Test)- मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) पूर्णाङ्क: २०

तृतीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview) पूर्णाङ्क: ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

पत्र	विषय		खण्ड	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	समय
प्रथम	प्रशासन, व्यवस्थापन र कानून	प्रशासन र व्यवस्थापन	A	१००	४०	विषयगत- छोटो उत्तर	४ प्रश्नx५ अङ्क=२०	३ घण्टा
		समसामयिक कानून	B				४ प्रश्नx५ अङ्क=२०	
		सेवासँग सम्बद्ध कानून र अन्य	C				४ प्रश्नx५ अङ्क=२०	
	सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय		D			विषयगत- लामो विश्लेषणात्मक	२ प्रश्नx१० अङ्क=२०	
						विषयगत- समस्या समाधानमूलक	१ प्रश्नx२० अङ्क=२०	
	द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय				A	१००	
B				१ प्रश्नx१० अङ्क=१० १ प्रश्नx१५ अङ्क=१५				
C				१ प्रश्नx१० अङ्क=१० १ प्रश्नx१५ अङ्क=१५				
D				समस्या समाधानमूलक मामिला विश्लेषण	१ प्रश्नx२५ अङ्क=२५			

द्वितीय चरण: कौशल/गुणमापक परीक्षण (Competency Test)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation)	२०	व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरण (Individual Presentation)	३० मि.

तृतीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	अन्तर्वार्ता	-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण, द्वितीय चरण र तृतीय चरण गरी तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक भाषा हुनेछ। तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग गर्न सकिने छ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा अलग-अलग दिनमा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
५. प्रत्येक पत्रको प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ। तर प्रथम पत्रको खण्ड (D) का लागि दुई वटा उत्तरपुस्तिका हुनेछ।
६. पाठ्यक्रममा समावेश भएका विषयवस्तुमा कोशी प्रदेश तथा नेपालको सन्दर्भ जोडी प्रश्नहरू सोध्न सकिनेछ।
७. माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणको लिखित परीक्षाको प्रथम तथा द्वितीय पत्रको खण्ड (D) मा उल्लिखित समस्या समाधानमूलक प्रश्नमा पाठ्यक्रममा उल्लेख भएको कुनै विषयको विषयगत मुद्दा (Issues) समावेश गरिएको हुनेछ। प्रश्नले उठान गर्न खोजेका विषयवस्तुमा आधारित भई समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकतानुसार निम्नानुसार ४ भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ।
 - क. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान र संक्षिप्त टिप्पणी।
 - ख. दोस्रो भागमा विषयवस्तुका सन्दर्भमा विद्यमान व्यवस्था, नीति, कानून र कार्यक्रम।
 - ग. तेस्रो भागमा विद्यमान समस्या र समाधानका लागि सुझाव।
 - घ. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन तरिका।
८. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार परीक्षा योजनामा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।
९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
१०. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी गराइने छ। साथै द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी भएपछि मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ।
११. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) को लागि प्रथम र द्वितीयपत्रको विषयगत मुद्दा (Issues) मा आधारित परिस्थितिजन्य (Situational) विषय समावेश गरिएको हुनेछ। मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) तयारीका लागि १ घण्टा १५ मिनेटको समय हुनेछ।
१२. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण (Case Presentation) र अन्तर्वार्ता साथसाथै वा अलग अलग समयमा सञ्चालन गर्न सकिने छ।
१३. द्वितीय चरणको मामिला प्रस्तुतीकरण विषयको पूर्णाङ्कमा उम्मेदवारको मामिला प्रस्तुतीकरण तयारी र व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरणका आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: २०८२/६/७

नोट: प्रथमपत्रको प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A				खण्ड B				खण्ड C			खण्ड D		
इकाइ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२.१-१२.१२	१२.१३-१२.२४	१२.१-१२.२४
पूर्णाङ्क	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	१०	१०	२०
प्रश्न संख्या	१	१	१	१	१	१	१	१	२	१	१	१	१	१

द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A		खण्ड B		खण्ड C		खण्ड D
इकाइ	१-३		४-७		८-१०		१-१०
पूर्णाङ्क	१५		१०		१५		२५
प्रश्न संख्या	१		१		१		१

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर
नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र

खण्ड: (A) प्रशासन र व्यवस्थापन

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

१. राज्य, सरकार, लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- १.१ राज्यशक्तिको बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलन तथा नियन्त्रण (Power Sharing, Separation of Power & Check and Balance)
- १.२ सरकारको कार्यक्षेत्र र भूमिका (Scope & Roles of the Government)
- १.३ सङ्घीय प्रणाली: नेपालमा प्रशासनिक संघीयता र वित्तीय संघीयता (Federal System: Administrative & Fiscal Federalism in Nepal)
- १.४ सार्वजनिक नीति विश्लेषण, तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन (Public Policy Analysis, Formulation, Implementation, Monitoring & Evaluation)
- १.५ लोकतन्त्रका मूल्यहरू (Core values) र नेपालमा यसको अवस्था
- १.६ समावेशी लोकतन्त्र (Inclusive Democracy)
- १.७ कानूनको शासन र मानव अधिकार (Rule of Law & Human Rights)
- १.८ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व (Principle of Representation & Proportional Representation)
- १.९ सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा (Social Justice & Social Security)
- १.१० आरक्षण (Reservation), सकारात्मक विभेद (Positive Discrimination), विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management) र यसका अवसर तथा चुनौतीहरू

२. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरू (Concept, Principle & New Trends)
- २.२ प्रशासन र राजनीति बीचको अन्तरसम्बन्ध (Inter-relationship between Administration & Politics/Politics-Administration Dichotomy)
- २.३ व्यवस्थापक एवं प्रशासकको कार्य, भूमिका र सीपहरू (Functions, Roles & Skills)
- २.४ व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: उत्प्रेरणा (Motivation), मनोबल (Morale), नेतृत्व (Leadership), नियन्त्रण (Control), समन्वय (Co-ordination), निर्णय प्रक्रिया (Decision Making Process), समूह गतिशीलता (Group Dynamics), संगठनात्मक व्यवहार (Organizational Behavior), समूहकार्य (Group Work), कार्य संस्कृति (Work Culture)
- २.५ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र सूचना प्रविधिको उपयोग (Management Information System & Usage of Information Technology)
- २.६ गुनासो व्यवस्थापन (Grievance Handling), तनाव व्यवस्थापन (Stress Management), सूचना व्यवस्थापन र समय व्यवस्थापन (Information Management & Time Management)

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

२.७ वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरू (Negotiation & Agreement Skills)

३. आर्थिक प्रशासन, सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन र विकासका आयाम तथा पक्षहरू

३.१ आर्थिक प्रशासन, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन

३.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, खर्च तथा ऋण)

३.३ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र लेखापरीक्षण (Internal Control Mechanism & Audit)

३.४ नेपालमा योजनाबद्ध विकास (Planned Development) र चालू आवधिक योजना (Current Periodic Plan)

३.५ विकासका आयामहरू: मानव विकास (Human Development), दिगो विकास (Sustainable Development), समावेशी विकास (Inclusive Development), गरिबी निवारण (Poverty Alleviation), विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण (Globalization & Localization), लैङ्गिक सवाल (Gender Issues)

३.६ वातावरण, जनसङ्ख्या, रोजगार र बसाँइसराई

३.७ जलवायु परिवर्तन (Climate Change), जलवायु परिवर्तनले सामाजिक जीवनमा पारेको प्रभाव र अनुकूलन (Impact & Adaptation)

३.८ प्रकोप/विपद् व्यवस्थापन (Disaster Management)

३.९ नेपालमा विकासका चुनौती तथा राष्ट्रिय विकासका मुद्दा/सवालहरू (Challenges & Issues)

४. शासकीय सुधार, सुशासन र व्यावसायिकता

४.१ नेपालमा शासकीय/प्रशासन सुधारका प्रयास र चुनौतीहरू

४.२ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभूत मान्यताहरू

४.३ सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता (Good Governance, Transparency & Accountability)

४.४ सदाचार, व्यावसायिक नैतिकता र मूल्यहरू (Integrity, Ethics & Values)

४.५ सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money Laundering) र भ्रष्टाचार निवारण (Prevention of corruption)

४.६ विद्युतीय शासन (E-Governance)

४.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाह- यसका नवीनतम अभ्यास र नवप्रवर्तन (New Trends & Innovation)

खण्ड: (B) समसामयिक कानून

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

५. नेपालको संविधान, भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४, सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५, प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश), प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)

६. निजामती सेवा ऐन, २०४९, निजामती सेवा नियमावली, २०५०, प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ (कोशी प्रदेश), प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश), स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

७. प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश), प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०१३, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ (कोशी प्रदेश), संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय र अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७, सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४, सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)
८. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (कोशी प्रदेश), प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७९ (कोशी प्रदेश), सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४, प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)

खण्ड: (C) सेवासँग सम्बद्ध कानून र अन्य

(४ प्रश्न × ५ अंक = २० अंक)

९. ऐन तथा नियमावली:

- ९.१ औषधी ऐन, २०३५, औषधी स्तर नियमावली २०४३, औषधी दर्ता नियमावली, २०३८ तथा औषधी जाँचबुझ तथा निरीक्षण नियमावली, २०४०
- ९.२ नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५
- ९.३ संक्रामक रोग ऐन, २०२०
- ९.४ स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा सम्बन्धी ऐन, २०६६ तथा स्वास्थ्य कर्मी तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा सम्बन्धी नियमावली, २०६९
- ९.५ नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२० तथा नेपाल मेडिकल काउन्सिल नियमावली, २०२४
- ९.६ नेपाल फार्मसी परिषद् ऐन, २०५७
- ९.७ मानव शरीरको अंग प्रत्यारोपण (नियमित तथा निषेध) ऐन, २०५५ तथा मानव शरीरको अंग प्रत्यारोपण (नियमित तथा निषेध) नियमावली, २०७३
- ९.८ लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३
- ९.९ राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा ऐन, २०७५ तथा राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा नियमावली, २०७७
- ९.१० जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५, जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७७
- ९.११ स्वास्थ्य बीमा ऐन, २०७४, स्वास्थ्य बीमा नियमावली, २०७५

१०. सम्बद्ध नीति

- १०.१ Current National Health Policy and Provincial Health Policy, 2082 (Koshi)
- १०.२ National Health Research Policy of Nepal
- १०.३ राष्ट्रिय स्वास्थ्य प्रयोगशाला नीति, २०६९ (National Health Laboratory Policy of Nepal)
- १०.४ Current National Blood Policy
- १०.५ Current National Drug Policy
- १०.६ Current Nutrition Policy & Strategy

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

१०.७ Current Policy on Quality Assurance in Health Care Services

१०.८ National Reproductive Health Strategy

१०.९ Current Health Care Technology Policy

११. अन्य (मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिका आदि)

११.१ आधारभूत अस्पताल संचालन मापदण्ड, २०८१

११.२ स्वास्थ्य सेवाको पहुँच बाहिर परेकाहरूलाई समेट्ने राष्ट्रिय रणनीति, २०७३-२०८८ (National Strategy for Reaching the Unreached, 2016-2030)

११.३ National Anemia Control Strategy

११.४ Vulnerability and Adaptation Assessment of Climate Sensitive Diseases and Health Risks in Nepal

११.५ IHMIS Roadmap

११.६ National Adolescent Health and Development Strategy

११.७ National Action Plan on Antimicrobial Resistance (2024-2028) तथा National Antimicrobial Treatment Guidelines, 2023

११.८ प्रतिजैविक प्रतिरोध राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०८०/०८१-२०८४/०८५ (National Action Plan of AMR, 2080/081-2084/085)

११.९ जलनको सघन उपचार सेवा विस्तार गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

११.१० स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने कार्यविधि, २०७९

११.११ नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र-रणनीतिक योजना (२०७९/०८०-२०८७/०८८)

११.१२ दश वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको लागि निःशुल्क विशेषज्ञ चिकित्सकीय सेवा सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८० (कोशी प्रदेश)

११.१३ बिपन्न नागरिक औषधी उपचार कार्यक्रम अन्तर्गत हेमोडायलाईसिस सम्बन्धी चेकलिष्ट र मापदण्ड (कोशी प्रदेश)

११.१४ आमा तथा नवजात शिशु सुरक्षा कार्यक्रम कार्यविधि, २०७८

खण्ड: (D) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

(२ प्रश्न × १० अंक = २० अंक)

(१ प्रश्न × २० अंक = २० अंक)

12.1 Organizational structure of Provincial Ministry of Health

12.2 Medical ethics in general and its application

12.3 Indigenous and traditional faith healing and health practices

12.4 Supervision, types and its usage in health sector

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर
नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 12.5 Monitoring and evaluation systems in health
- 12.6 Health management information system
- 12.7 Health insurance and financing in health care
- 12.8 Effects of environment in public health: air pollution, domestic pollution, noise pollution
- 12.9 Importance of water and hygiene in public health
- 12.10 Health volunteers' involvement in health service delivery
- 12.11 Community involvement in health service delivery
- 12.12 Counseling: concept, type, importance and its application in health service delivery
- 12.13 Sector Wide Approach (SWAp)
- 12.14 Roles and responsibilities of bilateral and multilateral organizations: UKAID, USAID, WHO, UNFPA, UNICEF, UNFPA, etc.
- 12.15 National health account
- 12.16 Disaster preparedness, disaster management and rapid response team
- 12.17 Impact of pandemics
- 12.18 One health concept
- 12.19 Health issues of current five years plan (Federal and Provincial)
- 12.20 Antimicrobial resistance
- 12.21 International health regulations
- 12.22 Climate change and health impacts
- 12.23 Hospital waste types, hazards and its safe management
- 12.24 Hospital fire safety, fire triangle, types of fire and extinguishers, and measures to prevent and protect the patients and hospital staff

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर
नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

खण्ड: (A)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

1. Emergency and Critical Care

- 1.1 Airway management: basic and advanced
- 1.2 Resuscitation: cardiac arrest (basic and advanced cardiac life support)
- 1.3 Defibrillation and cardioversion
- 1.4 Oxygen therapy, hyperbaric oxygen therapy
- 1.5 Fluid and electrolytes
- 1.6 Drug overdoses, poisoning and envenomation
- 1.7 Pharmacology of commonly used drugs (antihypertensive, antiarrhythmic, antibiotics, antidiabetic.....)
- 1.8 Anaphylaxis
- 1.9 Mechanical ventilation
- 1.10 Ethical issues in resuscitation
- 1.11 Disaster management of the hospital
- 1.12 Sepsis

2. Infectious and tropical disease

- 2.1 Approach acute febrile illness
- 2.2 Principles of immunization and vaccination
- 2.3 Gram positive bacterial infection (staphylococcal, streptococcal, pneumococcal, enterococcal, clostridial, diphtheria, tetanus, botulism, listeria monocytogenes, etc.)
- 2.4 Gram negative bacterial infections (meningococcal, gonococcal, Hemophilus, shigella, salmonella, Acinetobacter, cholera, brucellosis, legionella, H. pylori, etc.)
- 2.5 Principles of management of infection, including different antimicrobial agent and prevention of infection
- 2.6 Diseases due to different organisms like virus, bacteria, protozoa, helminthes, fungal
- 2.7 Empirical treatment of common infectious diseases

3. Endocrine, metabolism and nutrition

- 3.1 Diabetes mellitus: Classification, epidemiology, aetiology, pathophysiology, clinical features, diagnosis, management, acute and long-term complications of diabetes, special problems in management, recent advances and comprehensive diabetic care
- 3.2 Thyroid disease: functional anatomy, physiology, evaluation and management of hypo and hyperthyroidism, thyroid carcinoma

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 3.3 Disorders of adrenal gland, anatomy, physiology, adrenal insufficiency, pheochromocytoma
- 3.4 Disorders of anterior pituitary gland and hypothalamus: anatomy, tumors, screening tests for pituitary adenomas, growth hormone disorders, Cushing's syndrome, diabetes insipidus
- 3.5 Obesity and Nutritional factors in health and disease
- 3.6 Endocrine tumor: gastrinomas, insulinomas, multiple endocrine neoplasia.
- 3.7 Disorder of bone and metabolism: hyper and hypo calcemia, magnesia, phosphatemia and its management

खण्ड: (B)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

4. Cardiovascular system

- 4.1 Functional anatomy, physiology and investigations
- 4.2 Approach to chest pain, Acute coronary syndrome, Heart failure,
- 4.3 Disorders of heart rate, rhythm and conduction and tachy/bradyarrhythmias
- 4.4 Valvular heart disease
- 4.5 Aortic dissection and aneurysm
- 4.6 Diseases of the myocardium
- 4.7 Diseases of the pericardium
- 4.8 Arterial occlusion: acute and chronic

5. Respiratory system

- 5.1 Approach to respiratory diseases according to different categories
- 5.2 Approach to disturbances in respiratory functions
- 5.3 Approach to patient with cough, dyspnea, hemoptysis
- 5.4 Obstructive pulmonary diseases: etiology, pathogenesis, GOLD diagnostic criteria and treatment acute exacerbation and chronic long term and its prognostic criteria
- 5.5 Asthma: etiology, pathogenesis, treatment of acute severe, chronic and refractory asthma
- 5.6 Deep vein thrombosis and pulmonary embolism
- 5.7 Bronchiectasis and lung abscess
- 5.8 Infections of the respiratory system: pneumonia, tuberculosis
- 5.9 Cystic fibrosis
- 5.10 Tumors of the bronchus and lung
- 5.11 Interstitial and infiltrative pulmonary disease, including occupational lung disease

5.12 Diseases of the nasopharynx, larynx and trachea

5.13 Diseases of the pleura, diaphragm and chest wall

5.14 Diagnostic procedures in respiratory disease

6. Gastrointestinal and Hepatobiliary System

6.1 Functional anatomy, physiology and investigations

6.2 Approach to common symptoms: dysphagia, abdominal pain, nausea, vomiting, constipation, acute and chronic diarrhea, indigestion, jaundice, ascites

6.3 Upper and lower gastrointestinal bleeding

6.4 Classification of renal diseases

6.5 Azotemia/uremia

6.6 Diseases of the mouth and salivary glands

6.7 Diseases of the esophagus

6.8 Diseases of the stomach and duodenum

6.9 Diseases of the small intestine, colon, rectum and anal canal

6.10 Diseases of the pancreas

6.11 Diseases of the liver

6.12 Gall bladder and other biliary diseases

6.13 Diseases of the peritoneal cavity

7. Renal and fluid, electrolyte, acid-base balance

7.1 Functional anatomy, physiology and investigations of renal system

7.2 Electrolytes, water and acid-base abnormalities and its management

7.3 Classification of renal disease

7.4 Congenital abnormalities of the kidneys

7.5 Renal vascular disease

7.6 Glomerular disease

7.7 Tubulo-interstitial disease

7.8 Renal involvement in systemic diseases

7.9 Infections of the kidney and urinary tract

7.10 Obstruction of the urinary tract

7.11 Urinary tract calculi and nephrocalcinosis

7.12 Tumors of the kidney and genitourinary tract

7.13 Renal replacement therapy

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर
नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड: (C)

(१ प्रश्न x १० अंक = १० अंक)

(१ प्रश्न x १५ अंक = १५ अंक)

8. Hematology, immunology and joint, bone and connective tissue system and disease

- 8.1 Inflammation
- 8.2 Organization and function of the immune system
- 8.3 Hematopoiesis, physiology of the blood and clotting
- 8.4 Investigations of diseases of the blood
- 8.5 Major manifestations of blood diseases
- 8.6 Classification of anemias
- 8.7 Sick cell disease
- 8.8 Polycythemia
- 8.9 Platelet disorders
- 8.10 Lymphoproliferative and myeloproliferative disorders
- 8.11 Bleeding disorders
- 8.12 Venous thrombosis
- 8.13 Blood transfusion
- 8.14 Functional anatomy, physiology and investigation of the diseases of the connective tissues, joints and bones.
- 8.15 Diseases of the connective tissues, joints and bones

9. Neurology and psychiatry

- 9.1 Functional anatomy, physiology and investigations of neurology
- 9.2 Diseases of the nervous system: seizure, epilepsy, stroke, CNS infection, carotid disease, dementia, Alzheimer's, Parkinson's, gait disorders, multiple sclerosis, motor neuron disease, cranial nerve disorders
- 9.3 Diseases of the spine and spinal cord
- 9.4 Peripheral neuropathy
- 9.5 Tumors of the nervous system
- 9.6 Myasthenia gravis, disease of muscles
- 9.7 Classification and etiology of psychiatric disorders
- 9.8 Autism spectrum disorder, mood disorders, anxiety disorders, alcohol use disorder, substance abuse and drug overdose
- 9.9 Psychiatric disorders and syndromes and their management

10. Genetics, Oncology & Palliative care, Geriatrics and Skin System

- 10.1 Genetics and disease

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 10.2 Investigation of the molecular basis of disease
- 10.3 Modern molecular methods in human disease
- 10.4 Types of genetic disease
- 10.5 Genetic factors in common diseases
- 10.6 Epidemiology, etiology, clinical presentations, investigations and management of tumors.
- 10.7 Palliative and anticancer medicine
- 10.8 Normal ageing
- 10.9 Major manifestations of disease in frail older people
- 10.10 Rehabilitation
- 10.11 Functional anatomy and physiology of the skin
- 10.12 Major manifestations, investigations and treatment of skin disease

खण्ड: (D)

(१ प्रश्न x २५ अंक = २५ अंक)

उल्लिखित खण्ड (A), खण्ड (B) र खण्ड (C) को पाठ्यक्रमको विषयवस्तुमा आधारित भई विषयगत मुद्दा (Issues) समावेश भएको समस्या समाधानमूलक प्रश्नको उत्तर यस खण्ड अन्तर्गत दिनुपर्नेछ । समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकतानुसार निम्नानुसार ४ भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ ।

- क. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान र संक्षिप्त टिप्पणी ।
- ख. दोस्रो भागमा विषयवस्तुका सन्दर्भमा विद्यमान व्यवस्था, नीति, कानून र कार्यक्रम ।
- ग. तेस्रो भागमा विद्यमान समस्या र समाधानका लागि सुझाव ।
- घ. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन तरिका ।

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

1. नेपालमा गैर-संक्रामक रोग (Non-communicable diseases) को बढ्दो प्रकोपलाई नियन्त्रण गर्न जनस्वास्थ्य अभियान र स्वास्थ्य सेवाबीच कसरी समन्वय गर्न सकिन्छ, छोटकरीमा प्रष्ट गर्नुहोस्। (५ अंक)
2. Explain the diagnostic approach to a patient presenting with an altered level of consciousness. What are the key investigations required, and how do they help in differentiating the causes? (10 Marks)
3. Discuss the epidemiology, clinical presentations, and management of Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD). What are the roles of pulmonary function tests and patient education in long-term management? (15 Marks)
4. Given the increasing challenges in providing quality healthcare services in public hospitals, as a Consultant General Physician, develop a comprehensive case study-based response to the following issue. (25 marks)

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, मेडिसिन समूह, जनरल मेडिसिन उपसमूह, अधिकृतस्तर नवौं तह, कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

A district hospital in a remote area of Nepal is facing a critical situation. It lacks adequate diagnostic facilities and a stable supply of essential medicines. The hospital's staff, including doctors and nurses, are demotivated due to a heavy workload and a lack of professional development opportunities. Patients frequently complain about long waiting times and poor communication from the healthcare providers, leading to a loss of public trust in the hospital's services.

Your response should be structured in four parts:

- **Part 1: Problem Identification and Brief Commentary**

- Identify the key issues affecting the quality of healthcare services in the hospital.
- Provide a brief commentary on the immediate and long-term consequences of these problems for the community and the health system.

- **Part 2: Existing Provisions, Policies, Laws, and Programs**

- Discuss the existing national, provincial, and local government provisions, policies, laws, and programs related to health service delivery, hospital management, and medical ethics.
- Mention how these existing frameworks are applicable to the situation in the case study.

- **Part 3: Existing Problems and Suggestions for Solutions**

- Analyze the existing problems and gaps in the current hospital management and service delivery system, as evidenced by the case study.
- Propose concrete and practical suggestions to address these problems and improve the overall quality of care.

- **Part 4: Implementation, Monitoring, and Evaluation of Suggestions**

- Outline a strategy for the implementation of your proposed suggestions.
- Explain how the effectiveness of these measures would be monitored and evaluated to ensure long-term improvement in healthcare service delivery.